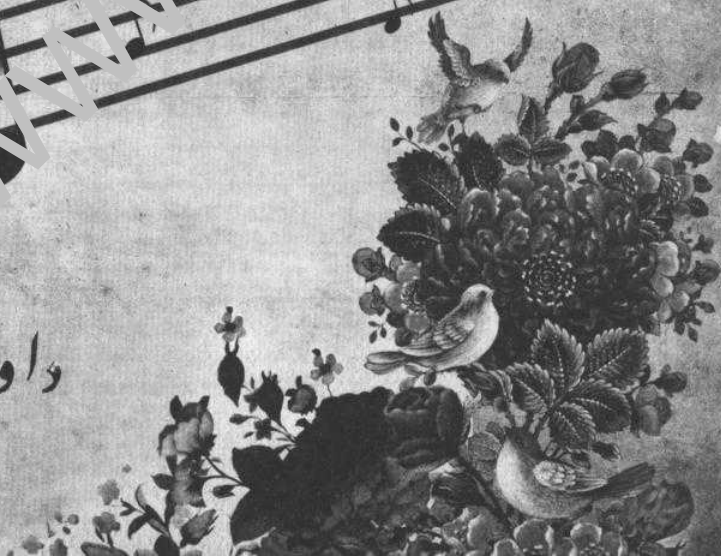

ردیف خوانی درمدا

نقوش و دفینا لعل در سینه
لغزش و زلف در سینه

داود چاوشی

سرشناسه	: چاوشی، داود
عنوان و پدیدآور	: ردیف‌خوانی در مداحی/ داود چاوشی.
مشخصات نشر	: تهران/ نشر جمهوری ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری	: ۱۱۰ ص
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۳۰-۰۱-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: مدیحه و مدیحه‌سرایی
موضوع	: آواز ایرانی -- دستگاه‌ها -- ردیف
رده‌بندی ده	: ۱۳۹۳ ۲۴/ج ۲۶۱/۸ BP
رده‌بندی دیوبند	: ۲۹۷/۷۵۷
شماره ثبتانه	: ۳۵۸۷۵۲۱

نسخه‌ری

ردیف‌خوانی در مداحی

داود چاوشی

ناشر: جمهوری، نوبت چاپ: چهارم (دوم ناشر) ۱۲۵

خطاطی بسم الله و عنوان روی جلد: داود چاوشی، ویراستار: حاج آقا

طراحی جلد و صفحه آرایی: علیرضا کلافچی

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه، شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۳۰-۰۱-۳

چاپ، صحافی: منصوری

قیمت: همراه با CD ۱۶۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، خیابان شهدای ژاندارمری غربی

شماره، ۸۸ تلفن: ۶۶۴۸۵۱۱۲

فروشگاه شماره ۱: خیابان جمهوری، مقابل خیابان صف، شماره ۲۳۰

تلفن: ۳۳۹۳۰۳۹۰

فروشگاه شماره ۲: خیابان شریعتی، نرسیده به خیابان دولت، شماره ۱۴۸۵

تلفن: ۲۲۶۰۲۵۵۵

حق چاپ برای ناشر محفوظ می‌باشد

فهرست

۷	تمهید
۱۳	مقدمه مولف
۱۵	دآمدی بر موسیقی در مداحی
۱۶	مسیر راه به دل و روح انسان دارد
۲۱	جاذبه و رتبه ی مداحی
۲۴	آبواره ای مختص به تاریخ موسیقی ایران
۲۶	اشاره ای کیفیت آریه خوانی
۳۰	گفتاری در چگونگی حفظ و تدوین نغمات موسیقی ایران
۳۲	آشنایی با ردیف ها
۳۲	معرفی دستگاهها
۳۳	ردیف خوانی
۳۴	مرکب خوانی
۳۴	حالات دستگاه ها
۳۴	معرفی گوشه های دستگاه ها
۳۷	شرحی کوتاه درباره ی حالت و پیام دستگاه ها
۳۷	دستگاه شور
۳۸	دستگاه ماهور
۳۸	دستگاه همایون
۳۸	دستگاه سه گاه
۴۰	دستگاه چهارگاه
۴۱	دستگاه نوا
۴۲	دستگاه راست پنجگاه
۴۲	آواز ابو عطا
۴۳	آواز دشتی
۴۴	آواز بیات ترک
۴۵	آواز افشاری (افشار)
۴۵	آواز بیات اصفهان
۴۶	لزوم توجه مداحان به موسیقی
۴۸	نوحه و سرود

۵۰	مخاطب شناسی
۵۱	بایدها و نبایدهایی درباره ی صدا
۵۳	صدا چگونه ایجاد می شود؟
۵۴	نکاتی درباره ی صداهاى تو دماغی
۵۵	ویژگیهای صدا
۵۶	کنترل حجم هوا
۵۶	ارتفاع صدا چیست؟
۵۷	تراز صدا
۵۷	طنین
۵۸	نکاتی برای حفظ و تقویت صدا
۶۱	تدریس صدا سازی
۶۳	روش حفظ کردن دستگاه ها
۶۵	نماد ها
۶۷	منابع

انواع دستگاه ها و گوشه ها

۶۸	اشعار دستگاه ها و گوشه ها
۷۰	دستگاه شور
۷۲	مثنوی شور
۷۴	آواز دشتی
۷۷	آواز ابوعطا
۸۰	آواز بیات ترک
۸۲	مثنوی بیات ترک
۸۴	آواز افشاری
۸۶	مثنوی افشاری
۸۷	دستگاه سه گاه
۸۹	سه گاه به شیوه ای دیگر (شاد)
۹۱	سه گاه به شیوه ای دیگر (کشتی)
۹۲	دستگاه چهار گاه
۹۵	دستگاه ماهور
۹۹	دستگاه همایون
۱۰۲	آواز بیات اصفهان
۱۰۵	دستگاه بیات اصفهان (نوع دیگر)
۱۰۶	دستگاه نوا
۱۰۸	دستگاه راست پنجگاه

تمهید

بسم الله الرحمن الرحيم

چندسال پیش، وقتی برای اولین بار به جلسه ای با عنوان آموزش ردیفها به شیوه ی مداحی برخورددم به تشنه ای می ماندم که پس از سعی اولانی به چشمه ای مصفا و دلگشا رسیده باشد. از آنجا که مدتها در پی آموختن ردیفهای آوازی بودم و از کلاسهای آواز بهره ای درخور نبردم بود، حسی بسیار دلچسب به دلم افتاد و حظ وافر من آنگاه کامل شد که استاد این کلاس، امداحی باصفا، هنراشنا و درداشنا یافتم.

استاد حاج داود جاریسی همان گمشده ی سالهای متمادی مداحی من بود که حالا در هفت می. تدین، هنرمند و بسیار متواضع رخ می نمود و سادگی همراه با سادگی بیسیاری که با اشراف به شعر و موسیقی و مقتل درآمیخته بود، چهره ای ماندگار، از او را در جانم نقش میزد.

از آنجا که پیش از آن کوششهایی نه چندان پرتیر برای آموختن موسیقی برای مداحی داشتم، در همان ماههای اول آشنایی با استاد چاوشی به اهمیت و فوق العادگی تفسیر و همچنین روش آموزش ایشان پی برده و در صدد مهیا نمودن خدمات تدریس شیوه ی ایشان برآمدم. مدتی گذشت تا شرایط برای تدوین روش امیری ایشان فراهم و به لطف خداوند بزرگ و با عنایت اهل بیت نبیهم السلام و کوشش فراوان دوستان، در نهایت مجموعه ی حاضر مهیا شده از مافای نیازی بزرگ در عرصه مداحی امروز نظر داشته و پاسخ می دهد.

در این نوشتار سعی بر آن است که علاوه بر معرفی ایشان، شما ای از نوآوری ها و هنرنمایی های استاد در تدوین این شیوه معرفی گردان تا قدر این هنرمند ارجمند و اثرش بیشتر دانسته شود.

استاد محمدحسین (داود) چاوشی زاده، متولد هزار و سیصد و بیست و نه خورشیدی در خانواده ای مذهبی در شهر مقدس قم است. آنطور که از اظهارات خود ایشان برمی آید، اولین جرقه های ارادت و علاقه وی به مداحی در اوان نوجوانی و در جلسه احکام و روضه هفتگی که شبهای جمعه توسط مرحوم حجت الاسلام سیدجعفر حسینی یزدی در

منزل پدری ایشان برقرار بوده ایجاد شده و بعدها (در حدود سال پنجاه و شش) با ورود جدی تر به عرصه مداحی و حضور در جلسه عصر جمعه مرحوم شیخ المادحین استاد ملاحسین مولوی و جلسه استاد ستایشگر - که همچنان نیز برقرار است - ادامه یافت. ایشان همچنین با حضور در جلسات شعر و ادب، بهره ای فراوان از اشعار فارسی دارد که نتیجه ی آن، علاوه بر اشرافی مثال زدنی بر انواع ادبی، از بر داشتن حدود بیست هزار بیت از شاهکارهای شعر این مرز و بوم است.

ایشان در طی حضور در جلسات آموزش مداحی، با آقای حاج عباس رضوانی آشنا می شود که با توجه به استعداد و توانایی فراوان، به توصیه ی مداح با هدف تعالی هنر مداحی، به فراگیری ردیفهای آوازی همت می گمارد. خانم او در این باره می گوید: «یادم می آید در اوائل پیروزی انقلاب اسلامی در منزل ایشان (حاج عباس رضوانی) جلسه ای هفتگی بود که دوستان مداح اهل بیت علیهم السلام، مرحوم استاد حاج اکبر شهاب ترهم می آمدند و ردیفها را می آموختند. باید از مرحوم استاد حاج محمود ایزدی هم یاد کنم که عصرهای جمعه در منزلشان دستگاه ها را به روش مداحی تدریس می کردند بنده هم گاهی در آن جلسه شرکت می کردم و سی دی آموزشی هم از ایشان به یادگار مانده است. در حدود سال شصت و هفت بود که برای فراگیری نت به کلاس استاد نوروزیان رفتم که بعداً به توصیه و سفارش ایشان که دوستی نزدیک با استاد حمیدرضا نوربخش داشت، به استاد نوربخش معرفی شدم و جا دارد از دوست ارجمند و صمیمی خودم حاج آقای زینلی یاد کنم که در زمانی که استاد نوربخش به تهران عزیمت نمود، ایصال زمینه ی رفت و آمد و استمرار آموزش را فراهم میکرد.»

به همین طریق، استاد چاوشی بیش از ده سال به طور مستمر با استاد حمیدرضا نوربخش همراه بوده و دوره کامل ردیفهای آوازی و همچنین دوره ی عالی آواز به شیوه ی مرحوم سیدحسین طاهرزاده را از وی آموخت.

ایشان از سال هفتاد و هفت و با همت و پیگیری سیدمهدی حسینی - از استادان نام آشنای شعر امروز که در آن زمان مسئولیت آموزش حوزه هنری استان قم را به عهده داشته است - آموزش ردیف های آوازی را آغاز کرد. خود استاد در این باره می گوید: «آن کلاس حدود هشت سال ادامه داشت تا اینکه تصمیم گرفتم ردیف ها را به شیوه ی مداحی و برای مداحی تدریس کنم؛ که این شیوه به همین نام تا امروز ادامه یافته است.»

لازم به ذکر است که استاد چاوشی علاوه بر آموختن ردیفهای آوازی و همزمان با آن، هنر خوشنویسی را نیز از سال شصت و نه، نزد استاد نعیمایی پی گرفته و در سال هفتادویک موفق به دریافت گواهینامه خوش شد. در همان سال با ورود به کلاس استاد حسینی موحد و طی مدت پنج سال به درجه ممتاز نائل آمده و با موفقیت در آزمون، گواهینامه مدرسی انجمن خوشنویسان ایران را اخذ کرده و امروز علاوه بر تدریس در کلاس ردیفهای مداحی، از استادان برجسته ی خوشنویسی این مرز و بوم نیز به شمار می رود و عنوان روی جلد و بسم الله این کتاب نیز توسط خود ایشان تحریر شده است.

استاد چاوشی در کنار تسلط کامل به تمام دستگاهها، آوازها و گوشه های محلی و موسیقی ایرانی، خصوصیات ویژه دیگری هم دارد که وی را مثل خطان ممتاز می کند که از آن جمله آگاهی از معانی و لطایف شعر، دقت فراوان در دریافت معنی و تحویل دادن شعر، اشراف جامع به فن مداحی، مناجات مدح و مثنی خوانی و از همه مهمتر - به قول خود استاد - درست خوانی است.

دقت نظر فراوان ایشان به شعر و انتخاب های دقیق از آثار ادبی دیروز و امروز و آشنایی با دواوین شعران قدیم و معاصر و حتی تاریخ ادبیات، خود درسی بزرگ است که باید از محضر او بیاموزیم. نکته بسیار ویژه ی دیگر، توجه فراوان ایشان به انتخاب دستگاه و گوشه ای مناسب برای انتقال هرچه بهتر مفاهیم شعر است. آنچنان که در حقیقت ردیف را مکمل و مقوم شعر می داند و از این جهت به حس و حال دستگاهها دقتی ویژه داشته و پیوسته بر لزوم هماهنگی حس دستگاه و شعر تاکید می کند.

استاد چاوشی که سحرگاهان مناجاتهای دل انگیز او، هوا، در مطهر حضرت فاطمه معصومه سلام الله علیها را آسمانی تر می کند، نسبت به ساخته طبع و هنرش در گوشه و کنار و از رادیو و تلویزیون به گوش می رسد، مناجات خوانی را بسیار ارج می نهد و توجه و اهتمامی ویژه به این مهم دارد تا آنجا که نظرخواهی معاونت فرهنگی آستانه مقدسه قم از عموم حاضران، از بیشترین اقبال و استقبال زائرین و مجاورین از قرائت دعای سحر ایشان در ماه مبارک رمضان در حرم مطهر حکایت دارد.

یکی دیگر از هنرنمایی های بارز ایشان، تلاشی نوآورانه برای نزدیک کردن لحن دستگاهها به لحن مداحی است که شاید در بعضی موارد

بتوان از آن با عنوان تدوین دوباره ی دستگاههای موسیقی به شیوه ی مداحی نام برد. حذف تحریرهای غیر ضروری، تلفیق برخی گوشه ها و به دست آوردن گوشه هایی بسیار کارآمدتر، بکار بردن بعضی گوشه ها در دستگاهی که در اصل متعلق به آن نیستند اما به جا افتادن حال و هوای دستگاه و شعر کمک می کنند و همچنین پرداختن بیشتر به بعضی گوشه ها - خصوصا مثنوی دستگاهها - که به حق، به شکوفا شدن و تاثیر گذاری آنها کمکی شایان نموده تنها بخشی از کوششهای ایشان برای افزایش تاثیر و قدرت انتقال معنا توسط دستگاهها می باشد که در اثر تجربه ی فراوان، تدریس مستمر و توجه عالمانه به تناسب شعر و ردیف، به پختگی و اثر بخشی فراوانی رسیده است که بی گمان، اهل فن با شنیدن آن به اهمیت و فوق العادگی اش اذعان می کنند.

از جمله ی این نوآوری ها برای مثال می توان به تلفیق گوشه های کریمیه در رباعی در دستگاه شور و ایجاد گوشه ای به نام گردانیه اشاره کرد. سپس از درآمد شور اجرا شده و گام را به زیبایی هرچه تمام تر به گوشه ی کمک منتهی می کند. خواندن گوشه ی حجاز ابوعطا، پس از اوج مثنوی شور و همچنین ارائه، تکمیل و پرداخت نیکوی مثنوی اکثر دستگاهها در ابیات سبک - که در واقع پرداخت و تلفیقی از گوشه های محلی دستگاههاست - از دیگر موارد دقت نظر در کاربردی تر نمودن دستگاهها برای مداحی است. البته از این دست نوآوری ها در شیوه ی تدریس ایشان فراوان است که از باب نمونه مواردی ذکر شد.

مجموعه ی حاضر شامل کتابی است که به تاریخچه، بیان اهمیت شناخت ردیف ها، توضیح و تشریح دستگاهها و نکات بسیار راهگشای دیگر و همچنین سی دی اجرای کلیه گوشه های کاربردی موسیقی در مداحی، به شیوه ی مداحی و توسط استاد چاوشی، در حاشیه ی ضبط گوشه ها از استاد درخواست شد تا نکاتی عملی در باب صداسازی، روش عملی حفظ گوشه ها، چند نمونه اجرای مجلسی و همچنین برای تبرک و تیمن، نمونه هایی از مناجاتهای ایشان که توسط آستانه مقدسه قم ضبط و در فضای حرم مطهر پخش می شود به مجموعه اضافه شود که ایشان با بزرگواری پذیرفتند.

هرچند در سالهای اخیر کارهای علمی و مفصلی در جهت تدوین ردیفها برای مداحی صورت گرفته اما امتیاز مجموعه ی حاضر، مختصر، کارگاہی و اختصاصی بودن آن برای مداحی است. در واقع آنچه این مجموعه را متمایز میکند اینست که استاد چاوشی بعنوان کسی که

ردیف های آوازی را در عالیترین و علمی ترین سطح و از استادان برجسته ی آواز ایران آموخته و دوره ی عالی آواز و کارگاههای تخصصی آن را پشت سر گذاشته، اینک تجربه ی چند ده ساله ی مداحی و آواز را بهم آمیخته و ردیفهای آوازی را از فیلتر مداحی عبور داده و در طی سالها، تجربه و اصلاح کرده، گوشه های کم کاربرد آن را تعدیل نموده و بر غنای گوشه های پر کاربرد آن در مداحی افزوده است و همه ی آنچه گفته شد را در مجموعه ی حاضر، با نظر به مداحی و صرفا با هدف استفاده مداحان برای بهره دهی در هیأت و مجالس اهل بیت علیهم السلام تدوین و ارائه کرده است. لازم به ذکر است که در طول مدت آموزش آواز توسط استاد، کلیه ی ردیفها، شیوه آواز نیز گردآوری شده و از آنجا که ایشان دستگاه راست پنجه برای مداحی کارآمد نمی دانند، فقط بمنظور کامل شدن دوازده دستگاه در سی دی حاضر، گوشه های راست پنجهگاه، عینا از آن مجموعه به مجموعه آموزش حاضر ملحق شده است.

در انتها ذکر این نکته ضروری است که هرچند بسیار تلاش شده تا مجموعه ی حاضر حتی الاء کان کاربردی و کارگاهی ارائه شود اما هنرآموزان هنر ارجمند مداح، هرگاه نباید صرفا به کتاب و نوار اکتفا کرده و خود را از حضور در محضر استادان فن و مادحین آشنا به ردیفها و دستگاهها مستغنی بدانند؛ چرا که موسیقی ظرایف بسیار دارد که تنها با تلمذ در حضور استادان هنرآسا و تحویل شدن ردیفها به بزرگان خبره ی فن به ثمر می نشیند و این مجموعه را در حکم توشه ای برای آغاز این راه دقیق و پرنکته است.

باید دانست که تسلط بر استفاده از ردیفها با تجربه و ممارست فراوان بدست می آید، تا آنجا که حتی تسلط بر همه ی دستگاهها و گوشه ها نیز به تنهایی کافی نیست، بلکه مداح باید ترتیب و ترکیب گوشه ها را بشناسد و گام هر کدام را بداند تا بتواند از درآمد به اوج و فرود مناسب برسد و صدا البته نباید از صداسازی و تمرینات تقویت حنجره و پرهیزهای غذایی نیز غافل باشد. همچنین باید بتواند گوشه های مختلف دستگاهها را با یکدیگر همراه کند، در استفاده ی بجا از حس و حال گوشه ها و انتقال حس آنها به مستمع، خبره شده و توانایی قابل قبولی در بکارگیری شعر مناسب با حس دستگاه و گوشه داشته باشد و این مهم جز با آشنایی کافی با ادبیات و قالبهای مختلف شعری و تاریخ و مقتل بدست نمی آید. باز هم تاکید می کنیم که این فن، ظرایف بسیار دارد که تسلط بر آن نیازمند شاگردی در محضر بزرگان و استادان فن است و اشاره به تمام

نکات آن هم از حوصله ی این مقال و هم از عهده ی این هنرآموز کم تجربه خارج است.

حقیر ابتدا به عنوان شاگردی کوچک از محضر استاد ارجمندم جناب آقای حاج داود چاوشی بخاطر پذیرفتن زحمت بازخوانی و پیاده کردن دستگاهها به شیوه ی مداحی و همچنین تهیه ی کتابی موجز و موثر برای تبیین جایگاه موسیقی در مداحی تشکر می نمایم و سپس به نوبه ی خود از همراهی همه ی دوستان و بزرگواران بخصوص آقایان حاج حسین یکتا، حاج مهدی سلحشور و حجت الاسلام والمسلمین محسن ابراهیمی و دیگر عزیزان که با حمایتهای خود در به ثمر نشستن این تلاش کوشیدند، استغفار و از محضر استادان، فرهیختگان و اهل نظر بخاطر نگارش این سطر عذرخواهم؛ چه اینکه هدف، تنها معرفی بیشتر و بهتر استاد و هنر من به سواندگان عزیز بوده که بخاطر تواضع ایشان بر عهده ی حقیر گذشت. البته باید و بماند آنچه نوشته آمد بسیار فراتر از بهره علمی، عملی و جایگاه رفیق صاحب این قلم در عرصه ی ادب و هنر است.

امیدانده این ندمان، مرضی رضای خداوند متعال و موجب خشنودی حضرت ولی عسما علی الله تعالی فرجه الشریف بوده و سهمی کوچک در تسریع و تعجیل درشت نذرش داشته باشد.

بسم الله الملك الاعلی

حامد اهور

رمضان المبارک ۱۴۳۳ هجری قمری - قم المقدسه

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

ظهور رشد و توسعه موسیقی در کنار بسیاری دیگر از امور فطری همچون زیبایی در ست عشته به فرزند و... قدمتی به درازای تاریخ بشری دارد. پیدایش موسیقی از برپه و از ه کجا باشد، نمیتوان کتمان کرد که این هنر همواره در طول تاریخ با انسان همراه و همساز بوده است. گاه شکلها و شیوه های گوناگون آن در مراسم جشن و شادی و یا پیروزی جلوه کرده و یا آهنگ مهیج و برنگیزنده آن در جنگها و نبردها بروز کرده و گاه گونه های حزن انگیز آن به شکل سرثیه در مراسم عزاء و مصیبت جلوه ای دیگر داشته است.

مداحی اهل بیت علیهم السلام ترکیبی از علم، هنر، اخلاق، ادبیات و موسیقی است که در عرصه ی فرهنگ و با تحریک احساسات و عواطف، اثر فراوانی بر مخاطب دارد. باید دانست که مداحی علم و ایمان است نه حرفه و شغل. مداحی نوعی رسانه است که مهمترین وظیفه آن تبلیغ معارف اهل بیت علیهم السلام است.

از آنجا که کار مداحان بر عناصر صدا، شعر، اجرا، موسیقی و مخاطب استوار است، باید هرچه بیشتر نسبت به آموزشهای لازم، پختگی اجرا، تمرین پیوسته، گزینش اشعار خوب، پرمعنی و بدیع، مطالعه ی مقاتل و منابع تاریخی، تکیه بر مفاهیم عالی عقیدتی و پرهیز از دروغ، بازار گرمی، غلو و نقل مطالب غیرقابل قبول که اثری بسیار منفی بر ذهن و دل مخاطب دارد، اهتمام داشته، خلوص، متانت و مناعت طبع را فراموش نکنند و بدانند که طبق فرمایشی از امیر کلام، علی علیه السلام خداوند متعال هیچ عملی را جز به دو شرط تقوی و اخلاص نخواهد پذیرفت.

با اینکه یکی از ارکان مهم مداحی موسیقی است، متأسفانه کمتر به آن توجه شده و با اینکه آهنگ، اساس کار و ابزار دست مداح است، به استثناء معدودی از مداحان عزیز که آشنایی و اشراف کافی بر موسیقی دارند بقیه به این مهم کم لطف بوده و خلا این هنر با ارزش و آثار عدم شناخت کافی از آن، همیشه احساس شده است.

خیلی مایل بودم کاری و حرکتی در این زمینه داشته باشم که با تشویق و اصرار بعضی از دوستان خصوصاً برادر عزیز جناب آقای حامد اهور که از هنرجویان کلاس بنده هم بوده اند، ارتباط ما با مداح مخلص اهل بیت علیهم السلام، جناب آقای حاج مهدی سلحشور برقرار شد و بنا به عموماً ایشان در تابستان سال هزار و سیصد و نود، در استودیو راهیان نور، رقم، تمامی دستگاه ها را ضبط کردیم و خیلی دقت شد که ردیف ما تا حد امکان، ساده و کم تحریر خوانده شود. برای سهولت کار مداحان گرامی در کنار این سی دی جزوه ای هم تهیه و سعی شد کلیت دستگاه های موسیقی، نوع حالت دستگاه ها، چگونگی بکارگیری، استفاده و کاربرد هر دستگاه و سایر مواردی که دانستن آن برای عزیزان ضروری بنظر می رسد به اصرار واضح داده شود.

جا دارد که از حضرت - بیت السلام و المسلمین آقای محسن ابراهیمی که زحمت صدابرداری و تنظیم این سی دی را به عهده داشتند تشکر کنم. زحمت ویرایش این جزوه هم به جناب آقای حامد اهور کشیدند که بنده از همه ی این بزرگواران صمیمانه تشکر می نمایم. تنها هدف حقیر این بود که در راستای هنر مداحی خدمت کوچکی باشم و امیدوارم که مورد قبول حضرت حق قرار گرفته باشد و از حضرت بزرگوار اهل بیت گرامی ایشان صلوات الله علیهم اجمعین، می خواهم که بر این کار کم ارزش نظر لطف داشته باشند که بنده با بضاعت کم شایسته هستم.

به ذره گر نظر لطف بوتراب کند

بر آسمان رود و کار آفتاب کند

